

YÜKSEKÖĞRETİMDE YAŞANAN SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI

EVALUATION OF PROBLEMS EXPERIENCED IN HIGHER EDUCATION: A META-SYNTHESIS STUDY

Güngör Kil¹

Muhammed Ali Özkan²

Necdet Aykaç³

Başvuru Tarihi: 05.11.2019 Yayına Kabul Tarihi:12.07.2021 DOI: 10.21764/maeuefd.643350

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu çalışmada, yükseköğretimde yaşanan sorunların değerlendirilmesini içeren çalışmaların meta-sentez yöntemi kullanılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Verilere, “yükseköğretim sorunları”, “üniversite sorunları”, “meslek yüksekokulu sorunları” terimlerinin Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, <https://ulakbim.tubitak.gov.tr/>, Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı ve EbscoHost veri tabanları kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırmaya, ulaşılan çalışmalarda belirlenen kriterlere uyan 2 yüksek lisans tezi, 38 makale, 4 rapor olmak üzere toplamda 44 çalışma dâhil edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen çalışmalar meta-sentez yöntemlerinden tematik sentez yaklaşımı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmalar incelenerek yükseköğretime dair sorunların frekans tabloları oluşturulmuştur. Oluşturulan tablolar çerçevesinde çalışmalarda ortaya konan sorunlara dair, sorun başlıkları oluşturup, ana tema, alt temalar ve kodlar şeklinde sınıflandırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, Türkiye’de yükseköğretimde özellikle; “eğitim öğretim”, “fiziksel altyapı ve finansman”, “yönetim ve organizasyon” ve “sistem kaynaklı” sorunlar yaşandığı görülmektedir. Bu sorunlar arasında özellikle üniversite ile toplum arasındaki bağların yeterince kurulamamış olması, üniversitelerde yeterli akademik özgürlük ve kurumsal özerkliğin olmaması ve kaynak ve altyapı yetersizliği öne çıkmaktadır.

Anahtar Sözcükler: *Meta sentez, yükseköğretim, yükseköğretim sorunları*

Abstract: In this study it has been aimed to evaluate the studies which include evaluation of problems experienced in higher education by using the meta-synthesis method. Data has been gathered by using “higher education problems”, “university problems”, “vacational school problems” keywords in Higher Education Board National Thesis Center, Google Academic, <https://ulakbim.tubitak.gov.tr/> Social and Humanities, and EbscoHost data bases. A total of 44 studies (2 master’s thesis, 38 articles and 4 report) which are suitable for criterias determined before, have been included to the study. The included studies have been analyzed by using thematic synthesis approach which is one of the meta-synthesis methods. Frequency tables of problems about higher education has been established by examining studies. According to the tables, problem titles have been established and they have been interpreted by categorizing as main themes, subthemes and codes. As a result of the study, it has been observed that “education and training”, “physical structure and finance”, “administration and organization” and “system” problems were especially faced in higher education in Türkiye. Among these problems, especially problems between universities and society, the problem of Academic independence and institutional autonomy, and inadequacy of fund and substructure come into prominence.

Keywords: *Meta synthesis, higher education, higher education problems*

¹ Akdeniz Üniversitesi Eğitim EPÖ Doktora Programı, gongor.kill@gmail.com ORCID: 0000-0002-1868-5111

² Bilim Uzmanı, Milli Eğitim Bakanlığı, muhammedaliozkan@gmail.com ORCID: 0000-0003-2064-3516

³ Doç. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi EPÖ, necdetaykac@hotmail.com ORCID: 0000-0001-8020-713X

Giriş

Yükseköğretim, öğrencilerin en üst düzeyde gelişimlerini sağlamak ve toplumun ileri seviyede insan ihtiyacını karşılayacak, özgür ve bilimsel bireyler yetiştirmeyi temel amaç edinen kurumların yer aldığı bir eğitim kademesi olarak ifade edilebilir (Çoğaltay, 2015). Başka bir ifade ile yükseköğretim kurumları, ülkelerin kalkınması ve gelişmesi için ihtiyaç duyulan bilginin üretildiği ve aynı zamanda insan kaynaklarının yetiştirildiği kurumlar olarak işlev görmektedir. Bu kurumlar aynı zamanda toplumsal refahın artması ve yaşam standartlarının yükseltilmesine katkı sağlayan kurumlar olarak da tanımlanmaktadır (Gediköğlü, 2005). 2547 sayılı yükseköğretim kanuna göre de yükseköğretim kurumları dendiğinde ilk akla gelen üniversitelerin temel amaçlarından birisi, yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır (Akyüz, 2015). Bu tanımlardan yola çıkarak üniversitelerin, bireyleri gerekli bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırladığı, toplumun sosyal ve ekonomik yönden gelişmesinde büyük bir öneme sahip olduğu söylenebilir.

Üniversitelerin tarihi sürecine bakıldığında, Türkiye’de modern anlamda üniversitenin tarihi ilk olarak 1845’te kurulması planlanan ancak 1863’de açılabilen Osmanlı Darülfünunuyla başlar. Darülfünun, 1923’te ilmi özerklik kazanmış ve 1933’de köklü bir reformla İstanbul Üniversitesi adını almıştır (Gündüz, 2013). Öte yandan, İstanbul’da reform çalışmaları yapılırken Ankara’da da 1925’te Hukuk Mektebi, 1930’da Ziraat Enstitüsü, 1935’te Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, 1943’te Fen Fakültesi, 1945’te Tıp Fakültesi, 1949’da İlahiyat Fakültesi kurulmuştur (Akyüz, 2015). Ancak kurulan bu üniversitelerde farklı dönemlerde reformlar yapılmasına karşın yükseköğretimdeki sorunların giderilmesinde bekleneni veremediği söylenebilir (Akyüz, 2015; Gündüz, 2013).

Günümüze gelindiğinde ise, Türkiye’de yükseköğretimde reformdan ziyade ciddi anlamda nicel büyümenin olduğu söylenebilir (Kızıltan, 2017). YÖK (2020) tarafından yayınlanan en son verilere göre, ülkemizde 129 devlet ve 78 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 207 üniversitenin bulunması bu nicel büyümenin göstergesi olarak ifade edilebilir. Son 20 yılda üniversite sayısındaki bu ciddi artışla beraber üniversitesi olmayan ilimizin kalmadığı ve üniversitelerde daha çok bireyin öğrenim görmeye başladığı söylenebilir. Öte yandan bu nicel büyüme daha çok sayıda öğrenci ve ailenin üniversitede öğrenim görmeye ilişkin beklentisini karşılamış gibi görünse de nitelik bakımından yükseköğretimin sorgulanması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda yükseköğretimin çözülmeyi

bekleyen sorunlarının da azımsanmayacak kadar fazla olduğu ve giderek arttığı düşünülmektedir. Bu sorunlar içinde en önemlilerden birisi olarak üniversitelerin toplumsal yapıdan kopuk olması ve istenen nitelikte bireylerin yetiştirilememesi sayılabilir (Meriç, 1998; Aydeniz, 2009; Güçlü, 2011).

Türkiye’de üniversitelere genel olarak toplumun talep ve ihtiyaçlarına yeteri kadar duyarlı olmadıkları ve yeterli nitelik ve nicelikte ürün ve hizmet veremedikleri yönünde çok sayıda eleştiri yöneltilmektedir (Doğan, 2013). Bu bağlamda, birçok bilimsel araştırma yapılmış ve yapılan araştırmalarda yükseköğretim sistemiyle ilgili öne çıkan sorunlardan bazıları; üniversite ile toplum arasındaki bağların yeterince kurulamamış olması (Akyol, Yılmaz, Çavuş ve Aksoy, 2018; Günay, 2011), üniversitelerin sanayi kesiminin ihtiyaçlarını yeterli düzeyde karşılayamaması (Demirel, 2018), Üniversitelerde yeterli akademik özgürlük ve kurumsal özerkliğin olmaması (Gedikoğlu, 2005; Günay, 2011, Ertepinar, 2009;), kaynak ve altyapı yetersizliği (Gedikoğlu, 2005; Acer ve Güçlü, 2017; Demirel, 2018; Tuğlu, 2009; Kılınç, Çepni ve Palaz, 2017; Cingi ve Güran, 2003; Arslan, 1999; Anık ve Özkan, 2016), üniversitelerde öğretim elemanı eksikliği (Türkoğlu, 1987; Ertepinar, 2009; Anık ve Özkan, 2016; Akyol vd., 2018; Arslan, 1999; Cingi ve Güran, 2003; Kılınç vd., 2017; Tuğlu, 2009; Demirel, 2018; Acer ve Güçlü, 2017; Gedikoğlu, 2005; Günay, 2011) ve öğrencilerin barınma, uyum ve iş bulma kaygısı gibi maddi ve manevi sorunları (Tuğlu, 2009; Cingi, 2003; Akyol vd., 2018; Anık ve Özkan, 2016; Ertepinar, 2009; Yavuzer, Meşeci, Demir ve Sertelin, 2005) olarak bulunmuştur. Ancak bilimsel çalışmalarda bunlar ve benzeri birçok sorun ortaya konmasına karşın sorunların çözümü yönünde yeterli adımların atılmadığı ve dolayısıyla bu sorunların azalmak bir yana giderek arttığı söylenebilir.

Günümüzde Türkiye’de 3.002.964 ön lisans, 4.538.926 lisans, 297.001 yüksek lisans ve 101.242 doktora olmak üzere toplam 7.940.133 öğrencinin öğrenim gördüğü (YÖK,2020) yükseköğretimde yaşanan sorunların belirlenerek çözüm önerilerinin çoğaltılmasının üniversitelerin toplumun ihtiyacını karşılama noktasında ve evrensel anlamda geliştirilebilmesi açısından önem taşıdığı ifade edilebilir. Bu bağlamda yapılacak bir meta- sentez çalışmasının yükseköğretimde yaşanan sorunlara yönelik bütüncül bir bakış açısı kazandırma bakımından önemli bir işleve sahip olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada yükseköğretimle ilgili yapılmış çalışmalar incelenerek yaşanan sorunların neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada yükseköğretim alanında Türkiye’de yapılmış araştırmalar incelenerek yükseköğretimde karşılaşılan sorunların neler olduğu, bu sorunların daha çok hangi alanlarda yoğunlaştığını meta-sentez yöntemi kullanılarak saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi ile ilgili alt başlıklar yer almaktadır.

Araştırma Deseni

Bu araştırmada meta-sentez (tematik içerik analizi) yaklaşımı temel alınmıştır. Meta-sentez, temel olarak birçok niteliksel çalışmayı bir araya getirmeyi amaçlayan, niteliksel çalışmaların ikincil nitel analizi olarak isimlendirilebilecek bir bilgi üretme yöntemidir (Gülüm, 2016). Meta-sentez çalışmaları, nitel araştırmaları yorumlayarak nicel verilerle sunmak yerine bütüncül bir bakış açısı ile inceleme ve derinlemesine sentezleme yapılmasını sağlamaktadır (Weed, 2005). Bu araştırmalarda elde edilen bulgular karşılaştırılarak yeniden yorumlanabilir (Strobel ve Barneveld, 2009). Bu kapsamda, Türkiye’de yükseköğretim sorunları ile ilgili yapılmış çalışmaların bulguları, sonuçları ve önerileri eleştirel bir bakış açısıyla tekrar sentezlenerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın yürütülmesinde Walsh ve Downe’ın (2005) geliştirdiği meta-sentez aşamaları temel alınmıştır. Bu aşamalar şu şekilde sıralanabilir:

1. Çalışma kapsamının belirlenmesi,
2. İlgili çalışmaların bulunması,
3. Çalışmaya dahil edilecek araştırmalara karar verilmesi,
4. Çalışmaların kalitelerinin değerlendirilmesi,
5. Kıyaslama ve karşılaştırma çalışmaları,
6. Çalışmaların kodlanması ve temalaştırılması,
7. Çalışmaların analizinden elde edilen temaların sentezlenmesi.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın konusunu Türkiye’deki yükseköğretim sorunlarını ele alan araştırmalar olduğundan yurt içindeki alanyazın dikkate alınmıştır. Türkiye’de yükseköğretim sorunlarını içeren bilimsel makale, tez ve bildiriler çalışma kapsamına alınmıştır. Tarama yapmak amacıyla; “yükseköğretim sorunları”, “üniversite sorunları”, “meslek yüksekokulu sorunları” anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilecek çalışmalara Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, TÜBİTAK ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı ve EbscoHost veri tabanları kullanılmıştır. Erişime açık olmayan ve tam metnine ulaşılmayan çalışmalar araştırmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca başka bir ölçüt belirlenmemiş amacı yansıtan tüm çalışmalara yer verilmiştir. Taramalar sonunda 38 tane makale, 2 tane tez ve 4 tane rapor olmak üzere toplam 44 çalışma üzerinde araştırma yürütülmüştür. Tablo 1’de araştırmaya

dahil edilen çalışmaların bilgilerine yer verilmiştir. Çalışmaya dahil edilme ölçütleri aşağıda verilmiştir.

- Araştırmaların Yükseköğretim sorunlarına odaklanıyor olması,
- Araştırmalarda Türkiye sınırları içerisindeki örneklemelerin seçilmiş olması,
- Araştırmaların amacı, bulguları ve sonuçlarının açık bir şekilde ortaya konmuş olması,
- Araştırmaların belirtilen veri tabanlarında erişilebilir ve tam metnine ulaşılabilir olması,
- Araştırmaların, bu çalışmanın yapıldığı 2019 yılına kadar yapılmış çalışmalardan oluşması.

Tablo 1.

Araştırmaya Dahil Edilen Çalışmalar

Kod	Çalışmanın Adı	Kaynakça
M1	Akademisyen Yöneticilerin Görüşlerine Göre Türkiye’de Yükseköğretimin Sorunları	Akyol, B., Yılmaz, K., Çavuş, B., Aksoy, V. (2018)
M2	Türkiye’de Yükseköğretimin Kalitesini Etkileyen Önemli Sorunlar	Demirel, E. (2018)
M3	Türkiye’de Yükseköğretimin Genişlemesi: Gerekçeler Ve Ortaya Çıkan Sorunlar	Acer, E. K. ve Güçlü, N. (2017)
M4	Öğretim Üyelerinin Görüşlerine Göre Türkiye’de Yeni Kurulan Üniversitelerin Sorunları: Nitel Bir Araştırma	Kılınç, A. Ç., Çepni, O., Kılcan, B. ve Palaz, T. (2017)
M5	Türkiye’de Yükseköğretimde Nicel Değişimler Karşısında Kalıcı Sorunlar	Kızıltan, Ö. ve Bayraktar, O. (2017)
M6	Meslek Yüksekokullarının Güncel Sorunlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	Yıldırım, H., Sertel, E. ve Akyol, S. Ö. (2017)
M7	Türkiye’de Gençlik ve Üniversite İlişkisi: Yapısal Sorunlar ve Somut Öneriler	Anık, M. ve Özkan, A. (2016)
M8	Türkiye’de Üniversitelerin Temel Sorunları	Okçabol, R. (2015)
M9	Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri	Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M. ve Şahin, M. (2014)
M10	Yeni Kurulan Üniversitelerin Sorunları Ve Çözüm Önerileri	Doğan, D. (2013)
M11	Akademiye Anımsamak: Anılarda Üniversite Sorunları ve Eleştiriler	Gündüz, M. (2013)
M12	Ege Bölgesi’nde Bulunan Meslek Yüksekokullarının Durum Analizi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Yücebaş, E., Alkan, G., Atasağun, H. G. ve Egeli, H. A. (2013)
M13	Yükseköğretimde Okul Terki: Nedenler ve Çözümler	Bülbül, T. (2012)
M14	Üniversitelerin Meseleleri	Karahan, Ö. ve Karahan, A. Y. (2012)
M15	Türkiye Üniversite Sistemine Genel Bir Bakış,	Özer, A. (2012)

Yaşanan Sorunlar ve Çözüm İçin Bir Model Önerisi

M16	Yeni Devlet Üniversitelerinin Gelişimi: Sorunlar ve Politika Önerileri	Altınsoy, S. (2011)
M17	Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Yöneticilerinin Tutum ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma	Bahşi, N. (2011)
M18	Yükseköğretimde Sorunlar ve Öneriler	Bektaş, S., Fidan, Ş. ve Keçeci, S. B. (2011)
M19	Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılandırılması Bağlamında Sorunlar, Eğilimler, İlkeler ve Öneriler	Günay, D. (2011)
M20	Türkiye’de Yükseköğretimde Büyüme ve Öğretim Üyesi Arzı	Özer, M. (2011)
M21	Türkiye’de Üniversite Kütüphaneleri: Standartlar ve Yönetici Görüşleri Doğrultusunda Niceliksel Bir Değerlendirme	Polat, C. ve Odabaş, H. (2011)
M22	Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları	Şahin, İ., Zoroğlu, Y. R. ve Fırat, N. Ş. (2011)
M23	Yeni Üniversitelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri	Aydeniz, S. (2009)
M24	Türkiye’de Yükseköğretime Genel Bir Bakış	Ertepinar, A. (2009)
M25	Türkiye’de Üniversite Eğitiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Arayışları	Tuğlu, B. M. (2009)
M26	Taşra Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Çözüm Önerileri	Ünver, H.M., Yaylı, H., Ceylan H. (2009)
M27	Üniversite ve Bazı Sorunları	Çınar, İ. (2008)
M28	Yükseköğretim Sorunları ve Bunlara Yönelik Çözüm Önerileri I: Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sistemi	Göktaş, Y. (2008)
M29	Eğitim Hizmetleri Bağlamında Vakıf Üniversitelerinin Finansal ve Vergisel Sorunları	Söyler, İ. (2008).
M30	Üniversite Öğretim Elemanlarının Sorunları	Arı, A. (2007).
M31	Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Gedikoğlu, T. (2005).
M32	Günümüz Gençliğinin Gelecek Beklentileri	Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F., Sertelin, Ç. (2005)
M33	Türkiye’de İktisadi Kalkınmayı Tehdit Eden Sorun: Eğitim	Cingi, S. ve Güran, M. C. (2003)
M34	21. Yüzyıla Girenken Türkiye’de Yükseköğretim Durumu ve Belli Başlı Sorunları	Arslan, M. (1999)
M35	Türkiye’ De Yükseköğretimde Finansman Sorunu	Meriç, M. (1998)
M36	Türkiye’de Üniversite Kütüphanelerinin Sorunları	Çelik, A. (1991)
M37	Eğitim Fakültelerinde Öğretim Üyesi Sorunu	Türkoğlu, A. (1987)

M38	Üniversiteye Giriş Sorunu	Çeçen, A. (1976)
R1	2023'e Doğru Türkiye'de Üniversite Kütüphaneleri	YÖK, (2014)
R2	Türkiye'de Yükseköğretim Karşılaştırmalı Bir Analiz	Küçükcan, T. ve Gür, B. (2009)
R3	Türkiye'de Yükseköğretim: Eğilimler, Sorunlar ve Fırsatlar	TÜSİAD, (2008)
R4	Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi (Taslak Rapor)	YÖK, (2006)
A1	Eğitim Hareketleri Dergisi'nin Eğitim Sorunları Açısından Değerlendirilmesi	Güçlü, M. (2011)
A2	Yükseköğretimde Yönetim Sorunları	Günel, S. Ö. (2006).

Tablo 1'de görüldüğü gibi çalışmada; 38 makale, 4 rapor, 1 yüksek lisans tezi ve 1 doktora tezi çalışması yer almaktadır. Araştırmalar yayın yılına göre yeniden eskiye doğru sıralanmıştır. Araştırmalarda makalelere “M”, raporlara “R” ve tezlere “A” şeklinde kod verilmiştir. Araştırma dahil edilen çalışmalarda, yükseköğretim sorunlarını içeren çalışmalar dikkate alınmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma bulgularının analizinde meta-sentez analiz yöntemlerinden tematik sentez yaklaşımı kullanılmıştır. Tematik sentez yaklaşımında araştırmaya konu olan çalışmalarda tekrarlanan temalar veya sorunlar tanımlanmakta, bu temalar analiz edilmekte ve sistematik olarak yorumlama ile bazı sonuçlara varılmaktadır (Cruzes & Dyba, 2011). Tematik sentez yaklaşımı metinlerin satır satır okuma tekniğiyle kodlanması, araştırmalara yönelik betimleyici temaların oluşturulması ve bu temaların birleştirilerek ana temaların oluşturulması olarak 3 aşamadan oluşur (Thomas & Harden, 2008). Bu kapsamda araştırmaya dahil edilen 45 çalışma tema, kod ve kategorilere ayrılarak incelenmiştir. İlk olarak araştırma dahil edilen çalışmalar okunmuş, araştırmaların temaları, bulguları, sonuç ve önerileri bilgisayara aktarılmış düzenlenmiş ve sistematik olarak kaydedilmiştir. Değerlendirmeye alınan çalışmalara makaleler için M1, M2, M3,...M38, tezler için A1, A2 ve raporlar için R1, R2, ...R4 şeklinde kodlar verilmiştir. Analizin ikinci aşamasını kodlama aşaması oluşturmaktadır. Verilerden ulaşılan sorun ve öneri kodları el ile kodlama yapılarak ortaya çıkarılmıştır. Ulaşılan kodlamaların benzer ve farklı yönleri belirlenerek temalar oluşturulmuştur. Son olarak temalara yönelik sorunlar tablolar şeklinde yorumlanmıştır.

Geçerlilik ve güvenilirlik. Bilimsel araştırmalarda aranan ölçütlerden ikisi geçerlik ve güvenilirliktir. Bu kavramlar, araştırma sürecinin tümünü, özellikle de veri toplama sürecini ve sonrasında ise araştırma sonuçlarını en çok etkileyecek kavramlar olduğundan dikkate alınması gerekmektedir. Öncelikle, açık ve şeffaflığa dikkat edilmiş, veri toplama süreci, araştırmaya dahil edilen ve hariç tutulan çalışmalarda dikkate alınan ölçütler belirtilmiş, araştırmaya dahil edilen

çalışmaların hakkındaki detaylar açıklanmış, analiz ve sentez süreci detaylıca açıklanmıştır (Polat ve Ay, 2016). Araştırmada elde edilen veriler analiz edilirken rastgele seçilen iki veri seti ikinci araştırmacı tarafından da kodlanarak uyuşum katsayısı hesaplanmış ve iki araştırmacı tarafından yapılan analizler arasında tutarlık incelemesi yapılmıştır. Uyuşum katsayısını hesaplamada Miles ve Huberman, (2015)'in $P = \frac{[Na/Na+Nd]}{[Na/Na+Nd] + [Nd/Nd+Na]} \times 100$ (Güvenirlilik=Görüş Birliği/Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı x 100) formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda, iki araştırmacı arasında M25 çalışmasına ilişkin %75 oranında uyum tespit edilmiştir.

Bulgular

Yükseköğretimde yaşanan sorunları içeren araştırmalar meta-sentez yöntemlerinden tematik sentez yaklaşımı kullanılarak incelenmiştir. İncelemeler neticesinde elde edilen bulgular ışığında ana temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan ana temalar Eğitim öğretimle ilgili sorunlar, fiziksel altyapı ve finansman sorunları, yönetim ve organizasyon sorunları ve sistemden kaynaklı sorunlardır. Oluşturulan ana temalar kendi içinde ifade ettiği anlam çerçevesinde temalara ayrılmıştır. Bu çalışmada oluşturulan ana temalar Tablo2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Oluşturulan ana temalar

Ana Temalar	f
Eğitim Öğretimle İlgili Sorunlar	146
Fiziksel Altyapı ve Finansman Sorunları	50
Yönetim ve Organizasyon Sorunları	39
Sistemden Kaynaklı Sorunlar	82

Oluşturulan ana temalar her bir araştırmadan belirlenen kodların ilk önce alt tema daha sonra ana tema olacak düzenlenmiştir. Ana temalar ayrı bölümler şeklinde açıklanmıştır.

1. Eğitim Öğretimle İlgili Sorunlar

Araştırma kapsamına alınan 44 çalışmada yükseköğretimde yaşanan eğitim öğretimle ilgili 19 farklı soruna değinilmiştir. Tematik sentez yaklaşımıyla incelenen birincil çalışmalardan elde edilen tema ve kodlar Tablo 3'te yer almaktadır. Çalışma kapsamındaki araştırmalarda kodlar belirlenirken, bir araştırmada birden fazla sorun ortaya çıktığı için frekans dağılımları da ona göre belirlenmiştir.

Tablo 3.

Eğitim Öğretimle İlgili Sorunlar

Temalar	Kodlar	f
	Nicelik, istihdam ve terfi sorunu	29

	Nitelik sorunu	15
	Ekonomik sıkıntılar	11
	İş yükü fazlalığı	10
Öğretim Elemanları ile İlgili Sorunlar	Üretkenlik sorunu	4
	Özlük hakları sorunu	4
	Mesleğin prestij sorunu	3
	Akademik özgürlük sorunu	2
	İş doyumu sorunu	2
	Sosyal, psikolojik ve mali sorunlar	16
Öğrencilerle İlgili Sorunlar	Nitelik sorunu	12
	Yönlendirme sorunu	6
	Nicelik sorunu	5
	Öğrencilerin örgütlenme sorunu	4
	Yabancı dil programlarının yetersizliği	6
Programla İlgili Sorunlar	Uygulamaya dönük yetersizlikler,	3
	Okullaşma sorunu	2
	Öğretim elemanı yetiştirme sorunu	1
	Epistemolojik temele dayanmaması	1
	Öğretim dili	1

Tablo 3’te eğitim öğretimle ilgili sorunlar 3 alt tema şeklinde sınıflandırılmıştır. Öğretim elemanları ile ilgili sorunlar (f=80) alt temasında; “nicelik, istihdam ve terfi sorunu”, “nitelik sorunu”, “ekonomik sıkıntılar”, “İş yükü fazlalığı”, “Üretkenlik sorunu”, “Özlük hakları sorunu”, “Mesleğin prestiji sorunu”, “Akademik özgürlük sorunu” ve “İş doyumu sorunu” olmak üzere 9 kod belirlenmiştir. Öğrencilerle ilgili sorunlar (f=43) alt temasında; “Sosyal, psikolojik ve mali sorunlar”, “Nitelik sorunu”, “Yönlendirme sorunu”, “Nicelik sorunu” ve “Öğrencilerin örgütlenme sorunu” olmak üzere 5 kod belirlenmiştir. Programla ilgili sorunlar (f=14) alt temasında; “Yabancı dil programlarının yetersizliği”, “Uygulamaya dönük yetersizlikler”, “Okullaşma sorunu”, “Öğretim elemanı yetiştirme sorunu”, “Epistemolojik temele dayanmaması” ve “Öğretim dili” olmak üzere 6 kod belirlenmiştir. Aşağıda çalışma kapsamına alınan araştırmalardan bu sorunlara yönelik görüş ve bulgu ifadelerine yer verilmiştir.

“Akademik başarısı düşük olduğu için öğrencinin derslere ve öğrenmeye karşı ilgi ve alakaları düşük oluyor. Öğrencinin seni güdülemesi gerekirken sen öğrenciyi güdülemek zorunda kalıyorsun.” (M1)

“Öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı çok fazla. Kesinlikle Karabük Üniversitesi’nde bu kadar fazla öğrenci olmaması gerekiyor. 150 kişilik bir sınıfta ders yapmakla 40 kişi ile ders yapmak

arasında fark var. Dersimizi bitirip de çikalım diye bakıyoruz. Az bir fısıltıda sanki büyük bir gürültü çıkıyormuş gibi. Öğrenci sayısı azalırsa öğretim üyelerinin var olan kalitesini daha iyi anlayacağız...” (M4)

“Mesele sadece ders saati değildir. Ders dağılımlarının kişilerin ilgi alanları, uzmanlık konularına göre yapılıp yapılmaması da önemli bir sorunlardır.” (M11)

“Öğretim elemanı kadroları üniversitenin ihtiyacı doğrultusunda doldurulmamıştır. Bu durum bazı bölümlerde öğretim elemanı fazlası varken bazı bölümlerde ise öğretim elemanı açığının olmasına sebep olmaktadır.” (M10)

“yeni açılan üniversitelerin hala yeterli öğretim üyesi, fiziksel alan ve bütçe bulamamalarından ve akademik rekabet ve ün açısından bir kayba yol açmalarından dolayı sadece yerel kurumlar olarak kaldıklarını...” (M3)

Eğitim öğretimle ilgili sorunlar bütün olarak düşünüldüğünde öğretim elemanlarının en büyük sorunlarının nicelik, istihdam ve terfi sorunu olduğu görülmektedir. Bu sorun öğretim elemanlarının nitelik sorununu da etkilemektedir. Diğer yandan ekonomik sıkıntılar ve iş yükü fazlalığı da eklenince öğretim elemanlarının üretkenliği düşmekte mesleki prestijleri düşmektedir. Öğrencilerle ilgili sorunlarda ise sosyal, psikolojik ve mali sorunlar üniversite eğitimlerinde sıkıntılara neden olmaktadır. Alt kademedeki nitelik sorunu ve yönlendirme sorunuyla birlikte gelen öğrenciler verimli bir üniversite hayatı konusunda sıkıntı yaşadıkları söylenebilir. Programla ilgili sorunlara bakıldığında yabancı dil sorunu görülmektedir. Ayrıca eğitimlerin uygulamaya dönük olmaması ve okullaşma sorunları üniversite eğitiminde bir sorun olarak açığa çıkmaktadır.

2. Fiziksel Altyapı ve Finansman Sorunları

Araştırma kapsamına alınan 44 çalışmada yükseköğretimde fiziksel altyapı ve finansmanla ilgili 5 farklı soruna değinilmiştir. Tematik sentez yaklaşımıyla incelenen birincil çalışmalardan elde edilen tema ve kodlar Tablo 4 'te yer almaktadır.

Tablo 4.

Fiziksel Altyapı ve Finansmanla İlgili Sorunlar

Temalar	Kodlar	f
Fiziksel Altyapı Sorunları	Fiziki yetersizlikler (Materyal, laboratuvar, kalabalık sınıflar...)	22
	Planlama eksikliği	4
Finansman Sorunu	Finansal Yetersizlikler	17
	Mali özerklik sorunu	4
	Tasarruf tedbirleri	3

Tablo 4’te fiziksel altyapı ve finansmanla ilgili sorunlar 2 alt tema şeklinde sınıflandırılmıştır. Fiziksel altyapı ile ilgili sorunlar (f=26) alt temasında; “Fiziki yetersizlikler (Materyal, laboratuvar, kalabalık sınıflar...)”, “Planlama eksikliği” olmak üzere 2 kod yer almaktadır. Finansmanla ilgili sorunlar (f=24) alt temasında; “Finansal Yetersizlikler”, “Mali özerklik sorunu” ve “Tasarruf tedbirleri” olmak üzere 3 kod yer almaktadır. Aşağıda çalışma kapsamına alınan araştırmalardan bu sorunlara yönelik görüş ve bulgu ifadelerine yer verilmiştir.

“Devlet üniversiteleri kendilerine verilen kaynakları kullanma konusunda oldukça katı kurallara bağlıdırlar. Yükseköğretim kurumlarına ayrılan bütçeler, önceki yıllar baz alınarak belirlenmektedir. Bu uygulama, harcamaların yapılabileceği kalemleri belirlediği için, kısıtlayıcıdır.” (R2)

“Ülkemizde yükseköğretime başvuranların ancak 1/3’ ü yükseköğretime kabul edilebilmektedir. Yükseköğretime olan talep her geçen gün artışı halde, ayrılan finansmanda azalma görülmektedir. Bunun sonucunda da talebin karşılanması amacıyla, daha az maliyetli olan açık öğretim uygulamaları ya da daha fazla kontenjan ile, kalitesiz öğrenim sorunları gündeme gelmektedir.” (M35)

“Yeni kurulan üniversitelerde fiziki (kütüphane, laboratuvar, spor salonu vb.) ve sosyal imkânlar (kafeterya, sinema, alışveriş merkezi vb.) yetersizdir.” (M10)

“Kent merkezine ve yerleşkeye olan mesafe öğrencilerin buralarda bulunan imkânlardan sınırlı ölçüde yararlanmasına sebep olmaktadır.” (M29)

Fiziksel altyapı ve finansman sorunları bütün olarak düşünüldüğünde en çok dile getirilen sorunun fiziki yetersizlikler olduğu görülmektedir. Finansal yetersizlikler sorunu da fiziki yetersizlikler sorununu desteklemektedir. Üniversite bütçelerinin yetersizliği, mali özerkliğin olmaması ve tasarruf tedbirleri de eklenince üniversite de fiziki yetersizlikler anlamında birçok sorun ortaya çıkmaktadır.

3. Yönetim ve Organizasyon Sorunları

Araştırma kapsamına alınan 44 çalışmada yükseköğretimde yönetim ve organizasyonla ilgili 9 farklı soruna değinilmiştir. Tematik sentez yaklaşımıyla incelenen birincil çalışmalardan elde edilen tema ve kodlar Tablo 5 'te yer almaktadır.

Tablo 5.

Yönetim ve organizasyonla ilgili sorunlar

Temalar	Kodlar	f
Yönetim ve Organizasyon Sorunları	Yönetici sorunu	7
	Kurumsal özerklik sorunu	6
	İşbirliği ve iletişim sorunu	5
	Yapılanma sorunu	2
	Kurumsal baskılar	2
	Hesap verebilirliğin olmaması	2

	Bilimsel araştırma desteği sorunu	8
Araştırma Sorunları	Performans değerlendirme ve ödüllendirme sorunu	5
	Çağdaşlaşma sorunu	2

Tablo 5’te yönetim ve organizasyonla ilgili sorunlar 2 alt tema şeklinde sınıflandırılmıştır. Yönetim ve organizasyonla ilgili sorunlar (f=24) alt temasında; “Yönetici sorunu”, “Kurumsal özerklik sorunu”, “İşbirliği ve iletişim sorunu”, “Yapılanma sorunu”, “Kurumsal baskılar” ve “Hesap verebilirliğin olmaması” olmak üzere 6 kod yer almaktadır. Araştırma ile ilgili sorunlar (f=15) alt temasında; “Bilimsel araştırma desteği sorunu”, “Performans değerlendirme ve ödüllendirme sorunu” ve “Çağdaşlaşma sorunu” olmak üzere 3 kod yer almaktadır. Aşağıda çalışma kapsamına alınan araştırmalardan bu sorunlara yönelik görüş ve bulgu ifadelerine yer verilmiştir.

“...biz sağlık bilimleri fakültesi olarak uygulamalı bir bilim dalı olmamıza rağmen 150 kişiyle ne uygulama yapabiliyoruz ne de öğrencilerimizi staja gönderebiliyoruz. Bizim bölümde de en büyük problem, sağlık bilimlerinin altında uygulamalı bir bölüm olmamıza rağmen öğrencilerimizi ne hastanede ne diğer alanlarda değerlendirebiliyoruz...” (M4)

“Bir üniversite yönetim kurulu bir rektörün başkanlığında oybirliği ile reddettiği bir yükseltmeyi, rektör değişikliği üzerine, aynı bileşimiyle oy birliği ile kabul etmiştir.” (M8)

“Örneğin araştırma görevlilerinin görev tanımının yeterince açık olamaması onların her türlü işi yapabileceği imajını vermektedir. Bu durum da araştırma görevlilerinin akademik çalışmalarını olumsuz etkilemektedir.” (M10)

“akademik çalışmalarına daha fazla destek görmek istediklerini belirtmişlerdir.” (M6)

Yönetim ve organizasyon sorunları bir bütün olarak düşünüldüğünde yöneticilerin belli başlı sorunları, kurumsal özerklik ve işbirliği ve iletişim sorunları göze çarpmaktadır. Yönetim ve organizasyonda sorunların yaşanması bilimsel araştırma sorunlarını da tetiklemektedir. Araştırmacılara bilimsel bir yayın üretme ve araştırma yapma konusunda engeller yaşandığı söylenilebilir.

4. Sistemden Kaynaklı Sorunlar

Araştırma kapsamına alınan 44 çalışmada yükseköğretimde yönetim ve organizasyonla ilgili 15 farklı soruna değinilmiştir. Tematik sentez yaklaşımıyla incelenen birincil çalışmalardan elde edilen tema ve kodlar Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6.

Sistem Kaynaklı Sorunlar

Temalar	Kodlar	f
	Üniversite giriş sistemi sorunu	10
YÖK ile İlgili Sorunlar	İhtiyaca göre kontenjan belirlenmemesi	6
	Özerklik sorunu	5

	Demokratik olmama	5
	İşbirliği sorunu	4
	Üniversitelerin tek tip olması	3
	Hesap verebilirliğin olmaması	2
	Müdahaleci yapı	1
	Bürokratik/ Politik etkilerden kaynaklı sorunlar	15
Siyasal Sorunlar	Ticarileşme sorunu	6
	Baskıcı yapı	2
	Yerel yönetimden destek sağlanamaması	1
	Üniversite-sanayi işbirliği yetersizliği	13
Toplumsal Sorunlar	Toplumla bütünleşememe	7
	Bölgesel gelişime uygun değil	2

Tablo 6’da sistem kaynaklı sorunlar 3 alt tema şeklinde sınıflandırılmıştır. YÖK ile ilgili sorunlar (f=36) alt temasında; “Üniversite giriş sistemi sorunu”, “İhtiyaca göre kontenjan belirlenmemesi”, “Özerklik sorunu”, “Demokratik olmama”, “İşbirliği sorunu”, “Üniversitelerin tek tip olması”, “Hesap verebilirliğin olmaması” ve “Müdahaleci yapı” olmak üzere 8 kod belirlenmiştir. Siyasal sorunlar (f=24) alt temasında; “Bürokratik/ Politik etkilerden kaynaklı sorunlar”, “Ticarileşme sorunu”, “Baskıcı yapı” ve “Yerel yönetimden destek sağlanamaması” olmak üzere 4 kod belirlenmiştir. Toplumsal sorunlar (f=22) alt temasında; “Üniversite-sanayi işbirliği yetersizliği”, “Toplumla bütünleşememe” ve “Bölgesel gelişime uygun değil” olmak üzere 3 kod belirlenmiştir. Aşağıda çalışma kapsamına alınan araştırmalardan bu sorunlara yönelik görüş ve bulgu ifadelerine yer verilmiştir.

“Dekan ve özellikle rektör seçimleri siyasi parti seçimlerini aratmayacak durumda, öğretim üyelerinin ve yardımcılarının bölünmesine ve devamlı sürtüşmelerine yol açmaktadır.” (M8)

“Rektörlük seçimlerinin akademik camiaya olumsuz yansımaları vardır. Seçimler sonucunda farklı ideolojide olan akademisyenler buldukları kurumlarda psikolojik olarak rahat çalışmamaktadır.” (M10)

“üniversite reformlarında, üniversite ne olmalı ise o olsun şeklinde halis bir amaç güdülmemiştir. Rejimin kökleştirilmesi, otoritenin meşrulaştırılması, pratik ihtiyaçların karşılanması, siyasal ve ideolojik amaçlar öncelikli olmuştur.” (M11)

“...yeni kurulmuşsunuz yeni gelişme sağlayacaksınız. İlk planda tabii kurulduğu bölgeye faydası olacak, sonrasında ülkeye faydası olacak. Bu düşünceden hareketle öğrenci sayısının fazla tutulduğunu düşünüyorum. Yeni kurulduğunuz için ilk anlamda sesinizi duyuracaksınız. Ancak bu fazlalık bir takım sorunları da beraberinde getirdi. Öğrenci sayısı fazla olunca düşük puanlarla öğrenciler geliyor. Bir önceki yıllarla karşılaştığımızda yeni kurulan üniversiteyiz ancak kaliteyi yükseltemediğimizi görüyoruz. Bu anlamda kaliteyi yükseltemediğimizi söyleyebilirim.” (M4)

“Üniversiteye giriş sınavı, öğrencileri, yeterliliklerini göz önüne almadan, sadece aralarındaki sıraya bakarak yükseköğretim kurumlarına yerleştirebilmektedir. Seçme sınavını kazananların

yetersizlikleri büyük ölçüde göz ardı edilmektedir. Yükseköğretim de ortaöğretimin başarısızlıkları ile baş başa bırakılmaktadır.” (M24)

Sistem kaynaklı sorunlar bir bütün olarak düşünüldüğünde en büyük sorunların YÖK tarafından olduğu görülmektedir. Üniversite giriş sisteminden başlayarak arz talep dengesi sağlanmadan üniversitelere öğrenci yerleştirilmektedir. Diğer taraftan bürokraside yaşanan sorunlar üniversitelerin özerk bir yapıda olmasını etkilemekte, üniversitelerin ticarileşmesine neden olmaktadır. Ayrıca üniversiteler topluma bütünleşememekte ve iş dünyası ile işbirliği çok düşük kalmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, yükseköğretimde yaşanan sorunlar içinde eğitim öğretimle ilgili sorunlar olduğu görülmektedir. Bu sorun içerisinde özellikle öğretim elemanları ile ilgili sorunlar, öğrencilerle ilgili sorunlar ve programla ilgili sorunlar ön plana çıkmaktadır. Yükseköğretimde öğretim elemanları ile ilgili sorunlar; “nicelik, istihdam ve terfi sorunu, nitelik sorunu, ekonomik sıkıntılar, iş yükü fazlalığı, üretkenlik sorunu, özlük hakları sorunu, mesleğin prestij sorunu, akademik özgürlük sorunu ve iş doyumunu sorunu” dur. Yapılan çalışmalarda öğretim elemanları ile ilgili en önemli sorunlar öğretim elemanlarının sayıca yetersizliği, istihdam ve terfi sorunudur. Bu doğrultuda çalışmalarda, üniversitelerde öğretim elemanı eksikliği olduğu, terfilerde adaletsizlik ve liyakat gibi sorunlar yaşandığı ve öğretim elemanlarının istihdamında sorunlar yaşandığı belirtilmiştir (Günay, 2011; Gedikoğlu, 2005; Acer ve Güçlü, 2017; Demirel, 2018; Tuğlu, 2009; Kılınç, Çepni, Kılcan ve Palaz, 2017; Cingi ve Güran, 2003; Arslan, 1999; Akyol, Yılmaz, Çavuş ve Aksoy, 2018; Anı ve Özkan, 2016; Ertepinar, 2009; Günal, 2006). Öğretim elemanları ile ilgili diğer bir sorun ise öğretim elemanlarının mesleki anlamda yeterli olmaması, yabancı dil sorunu gibi nitelik sorunlarına sahip olmaları şeklinde belirtilmiştir (Tuğlu, 2009; Akyol vd., 2018; Anık ve Özkan, 2016; Gökdaş, 2008; Küçükcan ve Gür, 2009; Bahşi, 2011). Bununla birlikte çalışmalarda, öğretim elemanlarının maaş düşüklüğünden ve bilimsel çalışma yapmada ekonomik sıkıntılar yaşadığına değinilmiştir (Ünver, Yaylı ve Ceylan, 2009; Çeçen, 1976; Doğan, 2013; Türkoğlu, 1987; Arı, 2007). Yaşanan bu ekonomik sıkıntıların yanında öğretim elemanlarının iş yüklerinin fazla olduğu (Yıldırım, Sertel ve Akyol, 2017; Gündüz, 2013; Doğan, 2013; Kılınç, vd., 2017; Ertepinar, 2009) ve bunun sonucunda mesleki doyum konusunda problem yaşadıkları vurgulanmıştır (Arı, 2007; Günal, 2006). Özlük haklarının yeterliliği ve kullanımı konusunda da sorunlar yaşayan öğretim elemanlarının (Doğan, 2013; Ünver, vd.,2009; Çeçen, 1976) üretkenliklerinin düştüğü belirtilmiştir (TUSİAD, 2008; Kılınç, vd., 2017; Cingi ve Güran, 2003; Akyol, vd., 2018).

Eğitim öğretimle ilgili sorunlarda öğrencilerle ilgili olarak “sosyal, psikolojik ve mali sorunlar, nitelik sorunu, yönlendirme sorunu, nicelik sorunu ve öğrencilerin örgütlenme sorunlarının olduğu ortaya

çıkıştır. Bu sorunlar içinde ağırlık taşıyan sorunun öğrencilerin yaşadığı sosyal, psikolojik ve mali sorunlar olduğu görülmektedir. Öğrencilerin üniversite ve çevresinde sosyal imkân yetersizliğinden dolayı sosyalleşemedikleri, yalnızlık, aile baskısı, burs, yurt gibi imkanlardan yeterince yararlanamama ve mali sıkıntılar gibi nedenlerden dolayı çeşitli psikolojik sorunlar yaşadıkları görülmektedir (Şahin, Zoraloğlu ve Fırat, 2011; Söyler, 2008; YÖK, 2006; TUSİAD, 2008; Cingi ve Güran, 2003; Akyol, vd., 2018). Ayrıca öğrencilerin akademik anlamda altyapı eksikliğinden kaynaklanan nitelik sorunuyla birlikte öğrenci sayısının fazla olması ve öğretim elemanı ile öğrenci sayısı arasındaki uyumsuzluk da araştırmalarda belirtilen sorunlardandır (Demirel, 2018; Tuğlu, 2009; Akyol, vd., 2018; Cingi ve Güran, 2003; Anık ve Özkan, 2016; Şahin, vd., 2011; Ertepinar, 2009; Aydeniz, 2009). Öğrenci sayısının fazla ve öğretim elemanı sayısının az olmasından kaynaklanan diğer bir sorun ise öğrencilerin yönlendirilme konusunda yaşadıkları sıkıntılar olarak belirtilmiştir (Cingi ve Güran, 2003; Anık ve Özkan, 2016; YÖK, 2006; Akyol, vd., 2018; Yavuzer, Meşeci, Demir ve Sertelin, 2005; Şahin, vd., 2011). Öğrencilerin yaşadıkları bu sıkıntıları ifade etme konusunda yeterince örgütlenememesi de çalışmalarda vurgulanan sorunlardandır (TUSİAD, 2008; Tuğlu, 2009; Ertepinar, 2009; YÖK, 2006).

Eğitim öğretimle ilgili sorunlardan programla ilgili olanlar arasında “yabancı dil programlarının yetersizliği, uygulamaya dönük yetersizlikler, okullaşma sorunu, öğretim elemanı yetiştirme sorunu, epistemolojik temele dayanmaması ve öğretim dili” şeklinde k sorun yabancı dil programlarının yetersiz olmasıdır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yabancı dil yeterliliği konusunda sıkıntılar yaşadığı, araştırmalarda yurt dışı alanyazın incelemesi konusunda problemler yaşandığı çalışmalarda belirtilmiştir (Doğan, 2013; Gündüz, 2013; Okçabol, 2015; Çeçen, 1976; Demirel, 2018; YÖK, 2006). Ayrıca çalışmalarda programla ilgili uygulamaya dönük yetersizlikler ve öğretim elemanı yetiştirmedeki yetersizlikler de vurgulanan sorunlardandır (Tuğlu, 2009; Kılınç, vd., 2017; Arslan, 1999; Anık ve Özkan, 2016).

Araştırma yükseköğretimle ilgili sorunlardan biride Fiziksel altyapı ve finansman sorunlarıdır. Bu sorun içinde “fiziksel altyapı sorunları” ve “finansman sorunları”. Fiziksel altyapı içerisinde “fiziki yetersizlikler (materyal, laboratuvar, kalabalık sınıflar...) ve planlama eksikliği” nin bu alanla ilgili belirli sorunlar olduğu görülmektedir. Finansman sorunlarında “finansal yetersizlikler, mali özerklik sorunu ve tasarruf tedbirleri” gibi sorunların olduğu görülmektedir. Çalışmalarda materyal, laboratuvar yetersizliği ve sınıfların kalabalık olması gibi olumsuzlukların ve fiziksel altyapı konusundaki planlama eksikliğinin üniversitelerdeki verimi olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir (Çeçen, 1976; Bahşi, 2011; Doğan, 2013; Okçabol, 2015; Kızıltan ve Bayraktar, 2017; Yıldırım, vd., 2017; Aydeniz, 2009; Ünver, vd., 2009; YÖK, 2014; Altınsoy, 2011; Güçlü, 2011; Alkan, Suiçmez,

Aydıncal ve Şahin, 2014; Günel, 2006; Söyler, 2008; Polat ve Odabaş, 2011). Finansman sorunlarına ilişkin ise en çok üzerinde durulan sorun finansal yetersizlikler olmuştur. Çalışmalarda mali anlamda üniversitelerin özerk olmaması, tasarruf tedbirlerinden dolayı bütçe kısıtlamalarına gidilmesi ve üniversiteler tarafından bilimsel araştırmalara yeterince mali destek sağlanmamasının akademisyenlerin bilimsel kongrelere yeterince katılamamaları ve yurt dışı tecrübesi kazanamamaları gibi sorunlara neden olduğu belirtilmiştir (Küçükcan ve Gür, 2009; Meriç, 1998; Çınar, 2008; Çelik, 1991; Bahşi, 2011; Gedikoğlu, 2005; Acer ve Güçlü, 2017).

Araştırmada elde edilen sorunlar içinde “Yönetim ve Organizasyon Sorunları”da öne çıkan diğer sorunlar arasındadır.. Yönetim ve organizasyon sorunlarına ilişkin sorunlar içinde “yönetici sorunu, kurumsal özerklik sorunu, işbirliği ve iletişim sorunu, yapılanma sorunu, kurumsal baskılar ve hesap verebilirliğin olmaması” gibi sorunların olduğu görülmektedir. Çalışmalarda, yöneticilerin seçimi konusunda demokratikliğin olmaması, yöneticilerin iş yükü fazlalığından dersler ve bilimsel çalışmalarla yeterince ilgilenememesi, yöneticilerin kendi aralarında ve diğer paydaşlarla işbirliği ve iletişim sorunları yaşadıkları, kurumsal baskılardan dolayı iş doyumunu konusunda tatminkarlık problemleri yaşanması gibi sorunlar belirtilmiştir (Alkan, vd., 2014; Ünver, vd., 2009; YÖK, 2014; Cingi ve Güran, 2003; Akyol, vd., 2018; Günel, 2006; Günay, 2011; TUSİAD, 2008; Acer ve Güçlü, 2017; Özer, 2012). Ayrıca başta rektörler olmak üzere üniversite yöneticilerin hesap verme zorunluluklarının olmamasından kaynaklı demokratiklik ve eşitlik gibi sorunlar da araştırmalarda vurgulanan sorunlar arasında yer almaktadır (Günay, 2011; Özer, 2012).

Yönetim ve organizasyon sorunlarına yönelik “Bilimsel araştırmaların desteklenmemesi, performans değerlendirme ve ödüllendirme sorunu ve çağdaşlaşma sorunu”. da yer almaktadır. Bu bağlamda, çeşitli nedenlerden dolayı bilimsel araştırmaların desteklenmemesine bağlı olarak akademisyenlerin teşvik odaklı ve kalitesi düşük araştırmalar yapmasına sebep olduğu ve bunun da bilimsel araştırma konusunda çağdaşlaşmanın önündeki engellerden bir tanesi olduğu çalışmalarda belirtilmiştir (Kızıltan ve Bayraktar, 2017; Alkan, vd., 2014; Çeçen, 1976; Demirel, 2018; Tuğlu, 2009; TUSİAD, 2008). Bunun yanında akademisyenlere yönelik performans değerlendirme ve ödüllendirme sisteminin olmamasının da akademisyenlerin bilimsel çalışmalar yapma konusunda motivasyon düşüklüğü yaşamalarına sebep olabileceği çalışmalarda vurgulanmıştır (Günay, 2011; Cingi, 2003; Günel, 2006; TUSİAD, 2008; Alkan, vd., 2014).

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre diğer önemli bir sorunda “Sistemden kaynaklı sorunlar”dır. Sistemden kaynaklı sorunlar içinde“YÖK ile ilgili sorunlar, siyasal sorunlar ve toplumsal sorunlar”ın önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. YÖK ile ilgili sorunlarda “üniversite giriş sistemi sorunu, ihtiyaca göre kontenjan belirlenmemesi, özerklik sorunu, demokratik olmama, işbirliği sorunu,

üniversitelerin tek tip olması, hesap verebilirliğin olmaması ve müdahaleci yapı” ön plana çıkmaktadır. Araştırmalarda bu sorunlara yönelik, üniversiteye girişin sadece bir sınavla belirlenmesinin doğru olmadığı, YÖK’ ün kontenjanları ihtiyaca yönelik açmamasından dolayı üniversitelerde yığılmalar olduğu ve bunun da üniversite mezunu işsizlerin sayısının artmasına sebep olduğu belirtilmiştir (Akyol, vd., 2018; Kızıltan, vd., 2017; Yıldırım, vd., 2017; Alkan, vd., 2014; Günay, 2011; Gedikoğlu, 2005; Cingi, 2003; Anık ve Özkan, 2016). Bunun yanında incelenen çalışmalarda, YÖK’ ün demokratik olmaması ve müdahaleci yapısının üniversitelerde yeterli işbirliğinin olmamasına ve üniversitelerin tek tipleştirilmeye çalışılmasına sebep olduğu vurgulanmıştır (Özer, 2012; Günay, 2011; Cingi, 2003; Ertepinar, 2009). Bunun altında YÖK’ün özerkliğe aykırı yapısının ve hesap verme zorunluluğun olmamasının yattığı söylenebilir (Okçabol, 2015; Gündüz, 2013; Göktaş, 2008; Çınar, 2008; Çeçen, 1976).

Yükseköğretimde sistemden kaynaklı sorunlardan siyasal sorunların ise ; “bürokratik/ politik etkilerden kaynaklı sorunlar, ticarileşme sorunu, baskıcı yapı ve yerel yönetimden destek sağlanamaması” önemli sorunlara arasında yer almaktadır. İncelenen çalışmalarda en çok değinilen sorunun bürokratik/politik etkilerden kaynaklanan sorunlar olduğu görülmüştür. Bununla ilgili çalışmalarda, özellikle rektör ve dekan seçimlerinin siyasi parti seçimlerini aratmayacak şekilde yapıldığı ve bunun da öğretim elemanları arasında bölünmelere ve sürtüşmelere neden olduğu belirtilmiştir (Kızıltan, vd., 2017; Doğan, 2013; Gündüz, 2013; Karahan ve Karahan, 2012; Cingi, 2003; Akyol, vd., 2018; Anık ve Özkan, 2016). Ayrıca, yeterli altyapı ve ortamın olmadığı yerleşim yerlerine politik nedenlerden dolayı yerel halkın ticari gelir elde etmesi amacıyla üniversitelerin açılması yerel yönetimden destek sağlanamaması çalışmalarda vurgulanan sorunlardandır (Günay, 2011; Acer ve Güçlü, 2017; Anık ve Özkan, 2016).

Yükseköğretimde sistemden kaynaklı sorunlar arasında yer alan toplumsal sorunlar arasında üniversite-sanayi işbirliğinin yetersiz olması en önemli sorunlardan biri olarak görülmüştür. Bu soruna ilişkin incelenen çalışmalarda, üniversitelerde özellikle meslek yüksekokullarında yetişen bireylerin birikimlerini değerlendirmek için yeterli uygulama alanı bulamadıkları ve birçoğunun donanımlı işsizler olarak mezun oldukları vurgulanmıştır (Yücebaş ve Bülbül, 2012; Bahşi, 2011; Altınsoy, 2011; Kızıltan, vd., 2017; Yıldırım, vd., 2017; Cingi, 2003; Arslan, 1999; Günay, 2011; Demirel, 2018). Bunun yanında üniversitelerin toplumla bütünleşememeleri de bölgesel gelişime yeterince katkı sağlayamadığı da çalışmalarda vurgulanan diğer sorunlar arasında yer almaktadır (Güçlü, 2011; Meriç, 1998; Aydeniz, 2009; Altınsoy, 2011; Küçükcan ve Gür, 2009; Günay, 2011; Günal, 2006).

Sonuç olarak bu araştırma kapsamında incelenen araştırmalarda yükseköğretimde yaşanan birçok sorun olduğu görülmektedir. Bu sorunların önemli bir kısmının eğitim öğretimle ilgili olduğu görülmektedir. Eğitim öğretimle ilgili yaşanan sorunlara fiziksel, finansal, yönetim ve sistem sorunları da eklenince yükseköğretimin niteliğini etkileyen birçok sorun ortaya çıkmasının kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Yükseköğretimin en önemli paydaşları olan öğretim elemanları ve öğrencilerle ilgili problemler çözülmeyi beklerken, öte yandan sistemsal ve yönetsel sorunlara fiziki koşulların yetersizliği ve yükseköğretime yeterli bütçenin ayrılmaması gibi problemlerin de eşlik ettiği düşünüldüğünde sorunların azalması bir yana giderek artış gösterdiği söylenebilir. Bu sonuçlar ışığında yükseköğretimin niteliğinin artması yönünde aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

Öneriler

1. Üniversitelerde demokratik bir yönetim anlayışı belirlenerek öğretim elamanlarının yönetim süreçlerine katılımı sağlanmalıdır.
2. Öğretim elamanlarının iş yükleri azaltılarak araştırma yapmalarına olanak sağlanmalı ve bu yönde teşvik mekanizmaları işletilmelidir.
3. Üniversitelerde akademik özgürlük için her türlü koşul sağlanmalıdır.
4. Öğretim elamanlarının ekonomik koşulları iyileştirilmelidir.
5. Üniversitelerde yönetici seçimi üniversitenin tüm paydaşlarının katılımı ile yapılmalıdır.
6. Üniversiteler toplumsal bir merkeze dönüşerek kapılarını tamamen toplumsal kesimlere açarak toplumun gelişiminde etkili bir rol üstlenmelidir.

Yükseköğretimde sorunların çözümüne yönelik yapılacak çalışmalara aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

7. Bu meta-sentez çalışmasında ortaya konan yükseköğretimde yaşanan sorunların çözüm önerilerine yönelik çalışmalar yapılabilir.
8. Yükseköğretimde gerçekleştirilen eğitim uygulamalarına yönelik deneysel çalışmalar yapılabilir.
9. Türkiye’de Yükseköğretim sorunlarının ayrıntılı bir şekilde ortaya çıkarılmasına ve çözüm önerileri üretmeye yönelik paydaşların görüşleri alınarak nitel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Acer, E. K. ve Güçlü, N. (2017). Türkiye’de Yükseköğretimin genişlemesi: gerekçeler ve ortaya çıkan sorunlar. *Yüksek Öğretim Dergisi*, 7(1), 28-38.
- Akyol, B., Yılmaz, K., Çavuş, B. ve Aksoy, V. (2018). Akademisyen yöneticilerin görüşlerine göre Türkiye’de yükseköğretimin sorunları. *Turkish Studies*, 13(11), 111-131.
- Akyüz, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M. ve Şahin, M. (2014). Meslek yüksekokullarındaki mevcut durum: sorunlar ve bazı çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3), 133-140.
- Altınsoy, S. (2011). Yeni devlet üniversitelerinin gelişimi: sorunlar ve politika önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 98-104.
- Anık, M. ve Özkan, A. (2016). Türkiye’de gençlik ve üniversite ilişki :yapısal sorunlar ve somut öneriler. “İş, Güç” *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 18(2), 176-193.
- Arı, A. (2007). Üniversite öğretim elemanlarının sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (17), 65-74.
- Arslan, M. (1999). 21. Yüzyıla girerken Türkiye’de yükseköğretimin durumu ve belli başlı sorunları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8, 195-211.
- Aydeniz, S. (2009). Yeni üniversitelerin sorunları ve çözüm önerileri. *TDK Türkçe Öğretmenliği ve TDE Bölüm Başkanları Çalıştayı*.
- Bahşi, N. (2011). Meslek yüksekokullarının sorunları ve yöneticilerinin tutum ve davranışları üzerine bir araştırma. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 165-178.
- Bektaş, S., Fidan, Ş. ve Keçeci, S. B. (2011). Yükseköğretimde sorunlar ve önerileri. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 13. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, 18-22 Nisan 2011, Ankara.
- Bülbül, T. (2012). Yükseköğretimde okul terki: nedenler ve çözümler. *Eğitim ve Bilim*, 37(166), 219-235.
- Cingi, S. ve Güran, M. C. (2003). Türkiye’de iktisadi kalkınmayı tehdit eden sorun: eğitim. *Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2):109-137.
- Cruzes, D.S., Dyba, T. (2011) “Recommended Steps for Thematic Synthesis in Software Engineering”. 5th Intl. Symposium on Empirical Software Engineering and Measurement, Banff, Canada, 275-284.
- Çeçen, A. (1976). Üniversiteye giriş sorunu. *Eğitim ve bilim. Türk Eğitim Derneği Yayını*, 15-37, Ankara.
- Çelik, A. (1991). Türkiye’de üniversite kütüphanelerinin sorunları. *Türk Kütüphaneciliği*, 5(2): 59-68.
- Çınar, İ. (2008). Meslek yüksekokullarının sorunları ve yöneticilerinin tutum ve davranışları üzerine bir araştırma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 165-178.
- Çoğaltay, N. (2015). Yükseköğretimde eğitim, öğretim ve insan kaynağı. Aypay, A. (Ed.). *Türkiye’de yükseköğretim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, E. (2018). Türkiyede yükseköğretimin kalitesini etkileyen önemli sorunlar *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(17), 311-320.
- Doğan, D. (2013). Yeni kurulan üniversitelerin sorunları ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 108-116.

- Ertepinar, A. (2009). Türkiye’de yükseköğretime genel bir bakış. *1. İnşaat Mühendisliği Sempozyumu, Antalya*.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa birliği sürecinde türk eğitim sistemi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1)*, 66-80.
- Göktaş, Y. (2008). Yükseköğretimin sorunları ve bunlara yönelik çözüm önerileri I: öğrenci seçme ve yerleştirme sistemi. *Liberal Düşünce Dergisi, 13(51-52)*,141-156.
- Güçlü, M. (2011). *Eğitim hareketleri dergisi'nin eğitim sorunları açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gülüm, İ. V. (2016). Etkili terapist özellikleri için farkındalık eğitim ve uygulamaları: bir meta-sentez çalışması. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 8(4)*, 337-353.
- Günel, S. Ö. (2006). *Yükseköğretimde yönetim sorunları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Günay, D. (2011). Türk yükseköğretiminin yeniden yapılandırılması bağlamında sorunlar, eğilimler, ilkeler ve öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1(3)*, 113-121.
- Gündüz, M. (2013). Akademiye anımsamak: anılarda üniversite sorunları ve eleştiriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 3(1)*, 16-26.
- Karahan, Ö. ve Karahan, A. Y. (2012). Üniversitelerin meseleleri. *Yükseköğretim Dergisi, 2(2)*, 80-84.
- Kılınç, A. Ç., Çepni, O., Kılcan, B. ve Palaz, T. (2017). Öğretim üyelerinin görüşlerine göre türkiye’de yeni kurulan üniversitelerin sorunları: nitel bir araştırma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7(2)*, 282-293.
- Kızıltan, Ö. ve Bayraktar, O. (2017). Türkiye’de yükseköğretimde nicel değişimler karşısında kalıcı sorunlar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi / Researcher: Social Science Studies, 5(4)*, 598-619.
- Küçükcan, T. ve Gür, B. (2009). Türkiye’de Yükseköğretim Karşılaştırmalı bir Analiz. *Siyaset, Eğitim, Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı*, Haziran 2009, Ankara.
- Meriç, M. (1998). Türkiye’ de yükseköğretimde finansman sorunu. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(1)*, 49-66.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2012). Nitel veri analizi (Çev. Edt: A. Ersoy & S. Akbaba-Altun). Ankara: Pegem Akademi.
- Okçabol, R. (2015). Türkiye’de üniversitelerin temel sorunları. *Toplum ve Demokrasi, 8(17-18)*, 23-49.
- Özer, A. (2012). Türkiye üniversite sistemine genel bir bakış, yaşanan sorunlar ve çözüm için bir model önerisi. *Yükseköğretim Dergisi, 2(2)*, 61-72.
- Özer, M. (2011). Türkiye’de yükseköğretimde büyüme ve öğretim üyesi arzı, eğilimler, ilkeler ve öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1(1)*, 23-26.

- Polat, S. ve Ay, O. (2016). Meta-sentez: kavramsal bir çözümlenme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 4(1), 52-64.
- Polat, C. ve Odabaş, H. (2011). Türkiye’de üniversite kütüphaneleri: standartlar ve yönetici görüşleri doğrultusunda niceliksel bir değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 43-62.
- Söyler, İ. (2008). Eğitim hizmetleri bağlamında vakıf üniversitelerinin finansal ve vergisel sorunları. *Maliye Dergisi*, 154, 52-76.
- Strobel, J. , & van Barneveld, A. (2009). When is PBL more effective? A meta-synthesis of meta-analyses comparing PBL to conventional classrooms. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 3(1). DOI:10.7771/1541-5015.1046.
- Şahin, İ., Zoroğlu, Y. R. ve Fırat, N. Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(3), 429-452.
- Thomas, J., & Harden, A. (2008). Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC Medical Research Methodology*, 8(45), 1-10.
- Tuğlu, B. M. (2009). Türkiye’de üniversite eğitiminin durumu, sorunları ve çözüm arayışları. 1. *İnşaat Mühendisliği Sempozyumu, Antalya*.
- Türkoğlu, A. (1987). Eğitim fakültelerinde öğretim üyesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 229-232.
- TÜSİAD, (2008). Türkiye’de yükseköğretim: eğilimler, sorunlar ve fırsatlar. *Avrupa Üniversiteler Birliği Kurumsal Değerlendirme Programı*, Yayın No. TÜSİAD-T/2008-10/473.
- Ünver, H.M., Yaylı, H., Ceylan H. (2009). Taşra meslek yüksekokullarının sorunları ve çözüm önerileri. *1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*. 27-29 Mayıs 2009, Konya.
- Walsh, D. & Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: A literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204-211.
- Weed, M. (2005). Meta interpretation": A method for the interpretive synthesis of qualitative research. Erişim tarihi: 21.04.2019, <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/508/1096>.
- Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F. ve Sertelin, Ç . (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. *HAYEF Journal of Education*, 2(2), 93-103.
- Yıldırım, H., Sertel, E. ve Akyol, S. Ö. (2017). Meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(21), 287-300.
- Yılmaz, G. K. (2015). Türkiye’deki teknolojik pedagojik alan bilgisi çalışmalarının analizi: bir meta-sentez çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 103-122.

- YÖK, (2006). Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi (taslak rapor). *Haziran. 2006* – Ankara.
- YÖK. (2014). 2023'e doğru Türkiye'de üniversite kütüphaneleri. *Yükseköğretim Kurulu Üniversite Kütüphaneleri Çalışma Grubu*. Ankara.
- YÖK, (2020). <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 12.05.2021 tarihinde ulaşılmıştır.
- Yücebaş, E., Alkan, G., Atasağun, H. G. ve Egeli, H. A. (2013). Ege bölgesi'nde bulunan meslek yüksekokullarının durum analizi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, (Özel sayı), 44-50.

Summary

Introduction

Higher education can be defined as an educational level encompassing the institutions aiming to ensure the development of students, meet the human needs of the society at an advanced level and train free and scientifically-oriented individuals (Çoğaltay, 2015). When the historical process of the development of the concept of university in Turkey is examined, it is seen that this process was started with the establishment of the Ottoman University, opened in 1863 although planned to be opened in 1845. Although many reforms have been made at universities throughout their history to improve them, it is still difficult to say that the problems in higher education have been fully solved (Akyüz, 2015; Gündüz, 2013). Today, it can be argued that rather than reforming universities, what is emphasized is the quantitative growth of universities (Kızıltan, 2017). Although quantitative growth seems to have met the expectation of more students and families for their children to study at university, higher education has come to be questioned in terms of quality. In this respect, it can be said that the problems of higher education waiting to be solved are considerable and that a meta-synthesis study will serve an important function in terms of providing a holistic perspective on the problems experienced. In the current study, it was attempted to determine these problems by reviewing the existing research on the higher education.

Method

In the current study, it was aimed to use the meta-synthesis analysis to determine the problems experienced in the higher education. The data of the study were collected by conducting searches in the Higher Education Council National Thesis Centre, Google Scholar, TÜBİTAK ULAKBİM (National Academic Network and Information Centre) by entering the following key words/terms: “problems in higher education”, “problems of universities”, “problems of colleges”. A total of 44

studies meeting the pre-determined criteria were included in the study (2 master's theses, 38 articles, 4 reports). These studies were analyzed by means of the thematic synthesis approach, one of the meta-synthesis methods. The studies were examined and the problems related to higher education were subjected to content analysis and classified into themes, sub-themes and codes and then presented in tables and interpreted.

Discussion and Results

As a result of the study, problems particularly related to “education and instruction”, “physical infrastructure and finance”, “administration and organization” and “system” have been found to be experienced in the higher education in Turkey. Among the problems found related to education and instruction in higher education in the current study are there problems such as the ones related to teaching staff, quantity, recruitment, promotion, and quality, economic problems, heavy workload, productivity problem, personal rights problem, professional prestige problem, academic freedom problem and job satisfaction problems. From among the problems related to students, quality problem, orientation problem, quantity problem, students' organization problem came to the fore. Problems related to the program were found to be the inadequacy of foreign language programs, inadequacies related to practice, problem of schooling, problem of educating academic staff, lack of epistemological basis and problems related to medium of instruction. The main problems reported in the relevant literature include shortage of teaching staff, injustice in promotion and inadequate emphasis put on competence-based recruitment and problems related to the recruitment of academic staff in general (Günay, 2011; Gedikoğlu, 2005; Acer and Güçlü, 2017; Demirel, 2018; Tuğlu, 2009; Kılınç, Çepni, Kılcan and Palaz, 2017; Cingi and Güran, 2003; Arslan, 1999; Akyol, Yılmaz, Çavuş and Aksoy, 2018; Anı and Özkan, 2016; Ertepinar, 2009; Günal, 2006). Moreover, in the existing research, it has been reported that students cannot socialize due to lack of opportunities for socialization at university and in their environment, experience psychological problems due to loneliness, longing for family, financial difficulties and lack of places of residence for students (Şahin, Zoraloğlu and Fırat, 2011; Söyler, 2008; YÖK, 2006; TUSİAD, 2008; Cingi and Güran, 2003; Akyol, et al., 2018) and lack of practice opportunities in the programs and problems related to training of academic staff have also been widely emphasized as serious problems (Tuğlu, 2009; Kılınç, et al., 2017; Arslan, 1999; Anık and Özkan, 2016).

According to the results of the current study, while from among the problems related to physical infrastructure, physical inadequacies and lack of planning emerged as the most important problems, from among the financial problems, lack of finance, the issue of financial autonomy and savings measures emerged as the most important problems. In the relevant literature, it has also been reported

that adversities such as lack of materials and laboratories, crowded classrooms and the lack of planning on physical infrastructure negatively affect the efficiency of universities (Çeçen, 1976; Bahşi, 2011; Doğan, 2013; Okçabol, 2015; Kızıltan and Bayraktar, 2017; Yıldırım, et al., 2017; Aydeniz, 2009; Ünver, et al., 2009; YÖK, 2014; Altınsoy, 2011; Güçlü, 2011; Alkan, Suiçmez, Aydınkal and Şahin, 2014; Günal, 2006; Söyler, 2008; Polat and Odabaş, 2011). In addition, it has also been emphasized in the literature that lack of financial autonomy of universities, budgetary restrictions due to saving measures and insufficient financial support for scientific research by universities cause academicians not to attend scientific congresses sufficiently and prevent them from gaining experience abroad (Küçükcan and Gür, 2009; Meriç, 1998; Çınar, 2008; Çelik, 1991; Bahşi, 2011; Gedikoğlu, 2005; Acer and Güçlü, 2017).

Problems found to be related to administration and organization in the current study include the problem of administrative, institutional autonomy problem, cooperation and communication problem, structuring problem, institutional pressures and the problem of accountability. On the other hand problems related to conducting research were found to include the problem of scientific research support, performance evaluation and rewarding problem, and the problem of modernization. In this regard, the following problems have been widely emphasized in the literature: lack of democratization especially about the selection of administrators, inability of administrators to be adequately interested in lessons and scientific studies due to their heavy workload, coordination and communication problems experienced by administrators among themselves and with other stakeholders and problems of job satisfaction arising from institutional pressures (Alkan et al., 2014; Ünver, et al., 2009; YÖK, 2014; Cingi and Güran, 2003; Akyol, et al., 2018; Günal, 2006; Günay, 2011; TUSİAD, 2008; Acer and Güçlü, 2017; Özer, 2012). In addition, in the literature, it has been stated that lack of support for scientific research for a variety of reasons causes academicians to conduct incentive-oriented and low quality research and this is one of the barriers to modernization in scientific research (Kızıltan and Bayraktar, 2017; Alkan, et al., 2014; Çeçen, 1976; Demirel, 2018; Tuğlu, 2009; TUSİAD, 2008).

According to the results of the current study, the problems stemming from the system include problems related to Higher Education Council, university entrance system problem, not determining the quotas of universities according to needs, autonomy problem, lack of democratic structure, cooperation problem, uniformity of universities, lack of accountability and interventionist structure. As political problems, problems stemming from bureaucratic / political influences, commercialization problem, repressive structure and lack of support from local government emerged as the most important problems. Inadequacy of university-industry cooperation, inability to integrate with society and non-compliance with regional development emerged as the main social problems. In the existing

research, it has been stated that it is not correct to determine who will be accepted to the university with only one exam and that as universities do not open their departments according to needs, there are many unemployed university graduates (Akyol et al., 2018; Kızıltan, et al., 2017; Yıldırım, et al., 2017; Alkan, et al., 2014; Günay, 2011; Gedikoğlu, 2005; Cingi, 2003; Anık and Özkan, 2016) In addition, it has also be pointed out that selection of rectors and deans is not much different from the election of political parties, which leads to polarization and conflicts among academicians (Kızıltan et al., 2017; Doğan, 2013; Gündüz, 2013; Karahan and Karahan, 2012; Cingi, 2003; Akyol, et al., 2018; Anık and Özkan, 2016) and individuals educated at universities and particularly at colleges cannot find enough practice opportunities and thus many of them graduate as unqualified to find a proper job (Yücebaş and Bülbül, 2012; Bahşi, 2011; Altınsoy, 2011; Kızıltan, et al., 2017; Yıldırım, et al., 2017; Cingi, 2003; Arslan, 1999; Günay, 2011; Demirel, 2018).

ETİK BEYAN: "*Yükseköğretimde Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması*" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. "